Sayısal Ortamda ZET Jenerasyonu

Kim kimi kandırdı ?

Müellif: Monika Veljanoska

- Hangi yola doğru yönelmem gerektiğini söyler misiniz lütfen? - diye sordu Alis.

- Nereye varmak istediğine bağlıdır - dedi Kedi.

- Nereye varacağım hiç umurumda değil - dedi Alis.

- O durumda hangi yolu seçeceğinin hiç onemi yok - dedi Kedi.

Luis Kerol'un, "Alis Harikalar Diyarında" zaman ötesi kitabı ve onun zengin folklörü ve hayali, bir asrı aşkın mesleki ve okul analizlerin, yorumların, tiyatro ve filmlerin konusu olmuştur. Alis karakterini ve diğer karakterleri tanıtmaktaki yaklaşım ve hayal gücü, günümüzdeki duruma tıpatıp benzemektedir. Bu metnin amacının, kitabı analiz etmek ve yorumlar getirmek değil , Alis ve Kedi arasındaki diyalogu incelemektir, daha doğrusu Alis'in karışıklığı beni, bir bakımda bugünkü gençliğin sayısal dünyadaki hergünlük yaşantısını tanıtmaya teşvik etti.

Jenerasyonunun temsilcisi olarak Alis, 17 yaşındadır, çalışkan öğrencidir, orta sınıfa ait olan ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Kendisi günde 5 saat telefonun başındadır ve her sosyal ağda bir hesaba sahiptir. Onlardan hangisini en sık okumaktadır sorusuna, kendisi şu cevabı verdi: Arkadaşlarının gönderileri, videolar, eğlence dünyası ve isimlerini hatırlayamadığı, ancak "beğeni" gönderdiği dergi, gazete ve portaller.

Alis, gelecek yıl reşit yaşa ulaşarak oy verme hakkına sahip olacaktır. Bunu göz önünde bulundurarak, içinde bulunduğumuz sağlık krizi esnasında ve toplumdaki olaylar neticesinde ne şekilde haberdar edilmekte olduğu ve ne şekilde oyunu kullanacağı konusunda sesli düşünmeye başlamış bulunuyorum.

Siyasi varlık olarak Alis, girişim başlatması (ki bunu öğrenmiş olması gerekir), sorumluluk üstlenmesi ve toplumsal eyleme katılması gerekir. O sisteme karşı sessiz savaş yürütmektedir, zaman zaman güç kazanır, zaman zaman da yetişkinler tarafından ihmal edilerek sakinliğini korumaktadır.

"Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde 16-yaş üzeri ahalinin medya okuryazarlığı seviyelerinin haritası - 2019 yılı"[1] adlı araştırmasında, yetişkinlere nazaran gençler gittikçe fazla sayısal becerilere sahiptirler, ancak işlevsellik okuryazarlığı becerileri eksiktir. 16 yaşındaki her üçüncü genç, televizyonda yayınlanan haberleri bilgi kaynağı olarak kullanmaktadır, yarısından çoğu da sosyal medyaların yayınları ve yorumlarından haberdar olmaktadır. Bir de, "Gençlerdeki eleştirel düşünce ve bilgilendirilme

[1]https://mediumskapismenost.mk

alışkanlıkları“[2] adlı araştırmanın sonuçlarını ilave etmiş olursak, bu da bir o kadar endişelendiricidir. Bu, gençlerin eleştirel düşünce için yeterince hazır olmadıklarına dikkatimizi çekmektedir.

Hayır, 17 yaşındaki Alis kesinlikle gençlerin toplumdaki marjinal durumda bulunmalarının tek suçlusu değildir, aksine; velilerinin onlara gereken zamanı ayıramadıklarından, öğretmenlerinin E-günlüğe zamanlarının büyük bir bölümünü ayırdıklarından, yerli medyaların (TV, radyolar ve elektronik portaller) gençlerin dikkatini çekecek programlar hazırlamadıklarından dolayı gençler bu dönemin ürünüdür. Araştırmalardan elde edilen sonuçların analizi ile bir adım ileri gittiğimizde, bu durumda medyalar; gençlerin bakış açısından tekdüze olduklarını, sadece birbirine benzer olaylardan bahsettiklerini, televizyon ve haber portallerine de en az inandıklarını vurgulamak gerekir. 16 yaşındaki gençlerin yarısının çoğu; portallerin siyasi renklere büründükleri, sosyal medyalarda da çok sık “yalan haberlerin” yayınlandığı kanaatindedirler.

Öyleyse kim kimi kandırdı?

Siyasi partilerin sözcüleri olduğunu, onun konumunu hesaplamadıkları ve değer vermediklerini veya değiştirilmemeleri amacıyla “sıkıntı vermemek” rolünü oynadıklarını düşünerek, Alis yerli medyalardan çekinmektedir. Alis’i ilgisiz olarak seyretmeyi bırakıp onu isyancı kız olarak seyretmeye devam edersek, bu durumda onun medyalara karşı beslediği hiçe sayma tavrını haklı olarak da karşılayabiliriz, nitekim de haklıdır. Okul derslerinden sonra saat 17’de şiddet içeren karakterleri, köle sahipleri olan diziler veya stüdyoda seyircili ve sürekli aynılarının - genelde emeklilerin telefon açıp soru sorduğu - tartışma programları veya siyasi içerikli programlarda dış siyaset, şeffaflık, şehircilik uzmanı olarak, genelde herşeyden haberi olanları (siyasetçiler ve analistleri) ve komplo konusunda becerileri olanları seyretmesi gerekir.

Alis, halihazırda teknoloji konusunda en önde ve en gelişmiş olan ve sayısal medya ve sosyal ağlara aşırı derecede maruz kalan Zet (aslı Z) jenerasyonunun[3] bir parçasıdır. Onun psiko-sosyal özellikleri olarak, zihin açıklığı, inklüzif fikirleri ve diğerlerine karşı önyargılı olmamasıdır.

İşletme sektörünün, yakında bu jenerasyonun tüketiciler arasında en büyük grubu oluşturacağından dolayı bu jenerasyona yönelik detaylı istatistikler, veriler ve pazarlama stratejileri geliştirmek amacıyla, Zet jenerasyonunun özelliklerini, değerlerini ve trentlerini takip etmekteyken, bizim medyaların (ulusal televizyonların hatta portallerin) gençleri dahil etmek umurunda bile değil.

En yetişkin olanları üniversite öğrencileri olan ve sosyal medyaların manipülasyonuna en çok maruz kalan bu jenerasyonun karşısında, teknoloji gelişiminin, sayısal becerilerin ve gençlerin ihtiyaçlarının yükü ile

[2] https://crithink.mk/e-biblioteka/

[3] 1996-2010 yılları arası doğan herkese verilen popüler isim.

baş edemeyen ve hazırlıklı olmayan bir eğitim sistemi vardır.

Diğer jenerasyonlara nazaran bu neslin büyümesi çok zor gibi görünüyor, bunun sebebi de; arkadaşlarından beklediği “beğeniler” ve/veya özdeşleştiği etkileyenlerinin videosunu beklerken kendi fotoğraflarını Facebook ve Instagram baskısı altında oluşturmasıdır.

Bu jenerasyon, sayısal araçlar yönetmekte en hazırlıklı görünmesine rağmen en kırılgandır. O yüzden tüm sistem, formel ve enformel eğitim, medyalar ve veliler, sanal alemi Zet jenerasyonunun sağlıklı gelişmesinin emri altına koymalı ve ister geleneksel ister elektronik medyalarda yayınlanan haberlere eleştirel gözle bakmalarını hazırlamaları gerekir.

Sevgili Alis, akıllı telefonunu akıllıca kullan.